

Whistleblowing-politiikka ja eettinen kanava

1 Tausta

Meille on tärkeää edistää eettistä ja avointa yrityskulttuuria, jossa voidaan avoimesti nostaa esiin mahdollisia epäkohtia yrityksen toiminnassa. Noudatamme toiminnassamme lainsäädäntöä sekä yhteisesti sovittuja arvoja, jotka ovat osa toimintatapaamme. Tavoitteenamme on olla toiminnassamme avoin ja läpinäkyvä, toimia lainmukaisesti sekä sovitun arvopohjan mukaisesti. Olemme arvojemme mukaisesti asiakkaita varten, teemme töitä yhdessä, olemme ammattilaisia ja teemme tulosta.

Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022, muutoksineen) (ilmoittajansuojalaki) mukaan ARE Oy:llä (ARE tai yhtiö) tulee olla sisäinen ilmoituskanava ilmoittajansuojalain soveltamisalaan kuuluvista rikkeistä ilmoittamiseksi. Lisäksi ARE haluaa rohkaista ilmoittamaan myös muista epäillyistä rikkeistä ja epäkohdista.

Eettiseen kanavaan tehtävällä ilmoituksella työntekijöillä ja tietyillä muilla sidosryhmillä on mahdollisuus ilmoittaa turvallisesti lainvastaisesta ja/tai epäeettisestä toiminnasta, työntekijöiden terveyttä tai turvallisuutta uhkaavista menettelytavoista, sekä yhtiön mainetta vahingoittavista toimista. Ilmoitus voidaan tehdä avoimesti tai nimettömästi yhtiön sisäisen eettisen kanavan avulla.

Tämän politiikan avulla pyrimme varmistamaan toimintaperiaatteidemme toteutumista sekä ylläpitämään luottamusta toimintaamme. Lisäksi tämän politiikan tarkoitus on rohkaista raportoimaan asioista ilman myöhempää uhriksi, syrjinnän kohteeksi tai epäedulliseen asemaan joutumisen riskiä, sekä varmistaa, että selvitysprosessi hoidetaan asianmukaisesti.

Tämä politiikka soveltuu ARE Oy:n toimintaan. ARE Sverige AB:n sekä muiden Suomen ulkopuolisten yhtiöiden osalta sovelletaan erillisiä ilmoituskanavia paikallisen lainsäädännön reunaehtojen mukaisesti.

2 Väärinkäytösepäilystä ilmoittaminen

2.1 Mistä asioista minun tulee tehdä ilmoitus

Ilmoitus eettiseen kanavaan voidaan tehdä ilmoittajansuojalain soveltamisalaan kuuluvan lainsäädännön rikkomisesta sekä ARE:n eettisten ohjeiden tai hyvän liiketoimintatavan vastaisesta toiminnasta, tai toimista, jotka muutoin voisivat vahingoittaa yhtiötä tai konserniyhtiötä taikka uhata jonkun henkilön henkeä tai terveyttä.

Ilmoittajansuojalakia sovelletaan lain soveltamisalaan kuuluvan lainsäädännön rikkomiseen tietyin poikkeuksin seuraavilla lainsäädännön aloilla:

1. julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja;
2. finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat;
3. rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen;
4. tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;

5. liikenneturvallisuus;
6. ympäristönsuojelu;
7. säteily- ja ydinturvallisuus;
8. elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi;
9. Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklan tarkoittama kansanterveys;
10. kuluttajansuoja;
11. yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Huomioithan, että ilmoittajansuojalakia sovelletaan edellä mainittujen lainsäädäntöalojen osalta asioissa vain sellaisiin epäiltyihin tekoihin tai laiminlyönteihin:

1. jotka on säädetty rangaistavaksi;
2. joista voi seurata rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus; taikka
3. jotka muutoin voivat vakavasti vaarantaa lainsäädännön yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteutumista.

Sen lisäksi ilmoittajansuojalakia sovelletaan ilmoittajiin, jotka ilmoittavat epäillystä väärinkäytöksestä koskien Euroopan unionin varainhoitoa, Euroopan unionin tai kansallisten avustusten tai valtiontukia, kilpailusääntöjen tai yritysten ja yhteisöjen verotusta koskevan lainsäädännön rikkomista. Ilmoittajansuojalain tarkempi soveltamisala on määritelty ilmoittajansuojalain 2 §:ssä.

Huomioithan, että ilmoittajansuojalain mukaista menettelyä sovelletaan ainoastaan ilmoittajansuojalain soveltamisalaan kuuluviin ilmoituksiin. Voit kuitenkin ilmoittaa eettisen kanavan kautta myös muista epäilemistäsi rikkeistä.

Muita kuin ilmoittajansuojalain soveltamiseen kuuluvia asioita ovat esimerkiksi:

- henkeä ja terveyttä uhkaava vaara (työsuojelurikkomukset)
- syrjintä, kiusaaminen ja häirintä
- eturistiriitatilanteet
- ARE:n eettisten ohjeiden ja hyvän liiketavan vastainen menettely

Muut kuin ilmoittajansuojalain piiriin kuuluvat asiat tutkitaan soveltuvan lainsäädännön ja tämän politiikan, sekä muun kulloinkin voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.

2.2 Miten teen ilmoituksen?

Suosittelemme, että kaikki ilmoitukset tehdään käyttämällä ARE:n eettistä kanavaa (<http://report.whistleb.com/are>). Ilmoitukset eettiseen kanavaan voi ilmoittajan valinnan mukaan tehdä joko omalla nimellä tai anonyyminä.

Mikäli ilmoitus koskee työsuojelurikkomuksia taikka syrjintää, kiusaamista tai häirintää, ilmoitukset voi tehdä myös omalle esihenkilölle. Jos ilmoitus koskee esihenkilön käytöstä, tai

jos epäillään, ettei tämä suhtaudu ilmoitukseen vakavasti, ilmoitus tulee tehdä henkilöstöhallintoon.

Eettistä kanavaa hallinnoi WhistleB, joka on riippumaton ja ulkopuolinen palveluntarjoaja. WhistleB ei tallenna ilmoituksiin liittyvää metadataa, eikä pysty tunnistamaan raportoijan IP-osoitetta. Eettisen kanavan kautta ilmoituksen käsittelystä vastaavat henkilöt ja ilmoituksen tekijä voivat käydä keskustelua. Ilmoituksia käsittelevät vain ilmoitusten käsittelyyn nimetyt ARE:n työntekijät ja mahdolliset tutkinnassa avustavat ulkopuoliset asiantuntijat.

Ilmoittajalla ei tarvitse olla vankkoja todisteita väärinkäytöksestä ennen epäilystä ilmoittamisesta. Ilmoitukset tulee kuitenkin tehdä rehellisesti ja vilpittömässä mielessä. Väärän tai vilpillisen ilmoituksen tahallinen tekeminen on vakava rikkomus, joka voi johtaa jatkotoimenpiteisiin.

2.3 Ilmoittajan suojele

Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa ilmoituksen johdosta kiellettyjä vastatoimia tai estää ilmoittajaa tekemästä ilmoitusta eettiseen ilmoituskanavaan.

Ilmoittajansuojalain mukaan kiellettyjä vastatoimia ovat esimerkiksi menettely, jossa työsuhteen ehtoja heikennettäisiin, työntekijä irtisanottaisiin tai lomautettaisiin, taikka henkilöä muutoin kohdeltaisiin epäedullisesti sen vuoksi, että henkilö on tehnyt ilmoituksen eettiseen ilmoituskanavaan, tai muutoin osallistunut asian selvittämiseen.

Niin ikään Ilmoittajansuojalain mukaan kiellettyä on esimerkiksi sopimuskumppanin sopimussuhteen irtisanominen ennen aikaisesta, tai muiden kielteisten seurausten kohdistaminen sopimuskumppaniin sen vuoksi, että kyseinen taho on tehnyt ilmoittajansuojalain mukaisen ilmoituksen, tai muutoin osallistunut asian selvittämiseen.

2.4 Ilmoituksessa yksilöidyn henkilön suoja ja hänelle ilmoitettavat tiedot

Henkilöä, jota ilmoitus koskee, tullaan kohtelemaan oikeudenmukaisesti. Asianosaisilla on oikeus tutustua heitä itseään koskeviin tietoihin ja vaatia tarkistuksia, jos tiedot ovat virheellisiä, puutteellisia tai vanhentuneita. Näiden oikeuksien soveltamisessa huomioidaan kuitenkin soveltuvan lainsäädännön mukaisesti turvallisuusnäkökohdat, jotka liittyvät todisteiden tuhoamisen tai muiden ilmoitusten käsittelyyn ja tutkintaan kohdistuvien haitantekojen estämiseksi. Niin ikään huomioidaan tietosuojalainsäädännön ja ilmoittajansuojalain asettamat reunaehdot.

3 Ilmoitusten käsittely

3.1 Ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt

Seuraavat henkilöt muodostavat whistleblowing-tiimin ja toimivat ilmoitusten käsittelystä vastaavina henkilöinä:

- Lakiasiainjohtaja Tuomas Santala
- Henkilöstöjohtaja Toni Hautakoski¹

¹ 1.1.2024 alkaen.

- Henkilöstöpäällikkö Leena Hongisto
- Toimitusjohtaja Jarno Hacklin

Lisäksi tarpeen mukaan whistleblowing-tiimin voidaan nimetä lisää ilmoituksen käsittelystä vastaavia henkilöitä.

3.2 Ilmoitusten käsittely

Kaikkiin ilmoituksiin suhtaudutaan vakavasti. Whistleblowing-tiimi käsittelee ilmoitukset luottamuksellisesti ja viipymättä. Whistleblowing-tiimi ryhtyy välittömästi tarpeellisiin toimenpiteisiin ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämiseksi ja tarvittaessa epäiltyyn rikkomukseen puuttumiseksi, tai asian saattamiseksi viranomaistutkintaan.

Whistleblowing-tiimi tekee ilmoituksen johdosta tilanne- ja vakavuusarvion, jossa analysoidaan lyhyesti tapahtunut, rajataan osallispiiri ja tehdään jatkotoimenpide-ehdotukset. Tilanearviossa päätetään asianmukaiset roolit ja vastuut selvittämistyön suorittamiseksi.

Selvitystyön johtajana toimii Whistleblowing-tiimin vastuullinen henkilö. Vastuullisen henkilön tehtäviin kuuluu selvitystyön kuluessa tehdä yleiset linjaukset selvitystyön suuntaamisesta ja tehtävistä toimenpiteistä selvitysryhmän jäseniä kuultuaan.

Lisäksi asian selvittämisessä voidaan käyttää apuna luotettavia ulkopuolisia selvittäjiä, esimerkiksi jos väärinkäytöksen laajuus ja laatu sitä edellyttävät, tai jos väärinkäytösepäily kohdistuu ilmoitusten käsittelystä vastaaviin henkilöihin. Päätöksen ulkopuolisen selvittäjän käyttämisestä tekee Whistleblowing-tiimi.

Ilmoittajalle annetaan vastaanottoilmoitus seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanotamisesta. Ilmoittajalta pyydetään tarvittaessa lisätietoja eettisen kanavan kautta.

Ilmoittajalle annetaan kolmen kuukauden kuluessa vastaanottoilmoituksen toimittamisesta tietoja siitä, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella toteutetaan tai harkitaan toteuttavaksi, huomioiden kuitenkin lainsäädäntöön sisältyvät salassapitoa ja yksityisyyden suojaa koskevat rajoitteet, sekä tutkinnan asianmukainen hoitaminen.

3.3 Käsittelyn päättäminen

Whistleblowing-tiimi tekee päätökset jatkotoimenpiteistä ja siitä, ryhdytäänkö suorittamaan varsinaista väärinkäytösselvitystä, tarvittaessa riippumattomia ulkopuolisia asiantuntijoita kuullen.

Päätöksen asian käsittelyn lopettamisesta tekee Whistleblowing-tiimin vastuullinen henkilö yhdessä selvitysryhmän muiden jäsenten kanssa. Ilmoituksen käsittely voidaan lopettaa, jos:

- ilmoitus osoittautuu virheelliseksi;
- saatavilla ei ole riittävästi tietoa, jotta lisätutkimus olisi mahdollinen;
- ilmoituksessa esitetty asia on jo ratkaistu

Asian käsittelyn päättäminen dokumentoidaan asianmukaisesti ja dokumentaatio arkistoidaan. Tehdyistä ilmoituksista raportoidaan anonymisti neljännesvuosittain hallitukselle.

3.4 Seuraamukset ja korjaavat toimenpiteet

Väärinkäytöksen vakavuudesta riippuen väärinkäytökseen syyllistyneelle työntekijälle voidaan lainsäädännön edellytysten mukaisesti määrätä seurauksena esimerkiksi huomautus tai varoitus, tai hänen työsopimuksensa voidaan irtisanoa tai purkaa. Väärinkäytöksen perusteella työntekijälle voidaan esittää myös vahingonkorvausvaatimus tai muita seuraamuksia.

Lisäksi arvioidaan aina tapauskohtaisesti millaisiin muihin korjaaviin toimenpiteisiin asiassa olisi syytä ryhtyä. Jos organisaation toiminnassa on havaittu puutteita, ne pyritään korjaamaan ja käytänteitä muuttamaan. Henkilöstölle voidaan antaa esimerkiksi ohjeistusta tai täsmäkoulutusta tarpeen mukaan.

3.5 Esteellisyydet tutkinnassa

Jos ilmoitus koskee Whistleblowing-tiimin jäsentä, esteellisen jäsenen on jäävättävä itsensä tapauksen selvittämisestä. Jääviystilanne dokumentoidaan. Selvitystyötä hoitavat ne henkilöt, jotka eivät ole esteellisiä asiassa, tarvittaessa puolueettoman ulkopuolisen asiantuntijan avustuksella. Esteelliseltä henkilöltä estetään pääsy kaikkeen väärinkäytösasiaan liittyvään dokumentaatioon.

Tapauksessa, jossa asia koskee toimitusjohtajaa, ilmoitusten käsittelyyn osallistuu nimettynä henkilönä tarvittavilta osin myös hallituksen puheenjohtaja.

3.6 Ilmoitusten säilyttäminen ja tietosuoja

Jokainen ilmoitus käsitellään erikseen ja yksinomaan Whistleblowing-tiimin toimesta, eikä yhtiön henkilökuntaan kuuluvilla esihenkilöillä tai johdolla ole pääsyä yksittäiseen ilmoitukseen, tai ilmoittajaa koskeviin tietoihin, elleivät näitä henkilöitä nimetä osaksi Whistleblowing-tiimiä. Selvityksessä syntynyt aineisto sekä raportti arkistoidaan tietoturvaselvästi ja pääsy rajataan vain Whistleblowing-tiimille. Muut kuin ilmoittajansuojalain soveltamisen piiriin kuuluvat ilmoitukset (esim. häirintä tai muut työsuhteasioihin liittyvät ilmoitukset) voidaan kuitenkin ohjata yhtiön kulloistenkin prosessien mukaisesti muiden asianomaisten tehtöjen selvittäväksi esimerkiksi henkilöstöhallintoon.

Whistleblowing-tiimin jäseniä sitoo ilmoittajansuojalain nojalla lakisääteinen salassapitovelvollisuus ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen henkilöllisyydestä. Ilmoittajan tai muiden ilmoituksessa mainittujen henkilöiden henkilöllisyydestä saadaan kuitenkin antaa tieto lain edellytysten mukaisesti esimerkiksi ilmoitusten paikkansapitävyyden selvittämisessä avustaville asiantuntijoille, viranomaisille tai tuomioistuimelle. Ilmoittajaa informoidaan etukäteen hänen henkilöllisyytensä ilmaisemisesta, jollei se vaaranna ilmoituksen tutkintaa, esitutkintaa tai oikeudenkäyntiä. Lain edellytysten niin vaatiessa tietojen luovuttamiselle pyydetään suostumus.

Ilmoitukset ja muu aineisto säilytetään vain niin kauan, kun on tarpeen asian selvittämiseksi, ja tarpeettomat tiedot poistetaan ilman aiheutonta viivytystä. Ilmoittajansuojalain mukaiset ilmoitukset ja muu aineisto poistetaan viiden vuoden kuluttua ilmoituksen saapumisesta, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä laissa säädettyjen oikeuksien tai velvoitteiden toteuttamista varten, taikka oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.

Henkilötietojen käsittelystä on lisätietoja eettistä kanavaa koskevassa tietosuojaselosteessa.

3.7 Ulkoinen ilmoituskanava

ARE:n eettinen kanava on ensisijainen tapa epäilyistä väärinkäytöksistä ilmoittamiseen.

Ilmoittajalla on ilmoittajansuojalain 8 §:n mukaisten edellytysten vallitessa oikeus tehdä ilmoitus Oikeuskanslerinviraston keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan, jos:

- 1) epäilty rikkomus kuuluu ilmoittajansuojalain soveltamisen piiriin; ja
- 2) ARE:n sisäinen eettinen kanava ei jostain syystä olisi käytössä, tai ilmoittajalle ei olisi annettu mahdollisuutta ilmoittaa eettisen kanavan kautta; tai
- 3) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, ettei eettisen ilmoituksen perusteella ole ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämiseksi ja tarvittaessa rikkomiseen puuttumiseksi kolmen kuukauden määräajassa; tai
- 4) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että rikkomiseen ei voida puuttua tehokkaasti sisäisen ilmoituksen perusteella; tai
- 5) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että hän on vaarassa joutua ilmoittamisen johdosta vastatoimien kohteeksi.

Oikeuskanslerinvirasto toimii ilmoittajansuojelun keskitettynä ulkoisena ilmoituskanavana. Oikeuskanslerinvirasto siirtää ilmoituksen toimivaltaiselle viranomaiselle, eikä itse tutki ilmoituksia.

Ilmoituksen epäilyistä väärinkäytöksestä voi tehdä oikeuskanslerinviraston keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan sähköisesti, kirjallisesti tai suullisesti:

- <https://oikeuskansleri.fi/tietoa-ilmoittajansuojelusta>
- ilmoittajansuojelu@gov.fi
- Valtioneuvoston oikeuskansleri, PL 20, 00023 Valtioneuvosto

Ilmoittajalla ei ole oikeutta julkistaa epäiltyä rikkomusta, kuin ainoastaan ilmoittajansuojalain 9 §:n edellytysten mukaisesti poikkeuksellisten edellytysten vallitessa.

Huomioithan, että ilmoittajansuojalain mukaan ilmoitus eettiseen kanavaan on ensisijainen. Ulkoinen ilmoittaminen viranomaisen ylläpitämään ilmoituskanavaan tai ilmoituksen julkistaminen on mahdollista vain ilmoittajansuojalain mukaisten poikkeuksellisten edellytysten täyttyessä.

3.8 Voimaantulo ja päivitykset

ARE Oy:n johtoryhmä on käsitellyt ja hyväksynyt päivitetyn Whistleblowing-politiikan 25.4.2023.

Tämän politiikan viimeisin versio on saatavilla yhtiön verkkosivuilta ja intranetistä.